

Stráž

Časopis katolických legionářů, jejich přátel a dobrovolníků v ruské armádě

Moravský metropolita žehná našemu časopisu

„Když jsem přečetl ctěný Váš dopis, kterým jste mi oznámil úmysl Jednoty přátel katolických legionářů vydávati „Svatováclavskou Stráž“ vzpoměl jsem si na velmi čilou organizaci bývalých bojovníků vzniklou ve Francii a mající sídlo tuším v Paříži, hájící práv katolických kněží i laiků, kteří bojovali ve světové válce za vlast. Bylo by si opravdu přáti, aby i mezi našimi katolíky vytvořilo se společenství lidí, jež by pojilo smýšlení podobné, smýšlení vyvěrající z hluboké víry v Boha a živěné hrdinskou láskou k vlasti. Celostátní katolický sjezd pražský, který dal podnět ke zřízení Jednoty přátel katolických legionářů, byl zajisté dobrou přípravou i pro práci katolíků na tomto poli. Ze srdce rád proto tomuto novému časopisu žehnám s přáním, aby se co nejvíce rozšířil a vedl své čtenáře k životu podle víry a k obětavé lásce k vlasti!“

✠ Dr. Leop. Prečan,
arcibiskup olomoucký.

Josef V. Křiklava:

NA CESTU

Nový časopis. Snad se někdo pozastaví nad naší odvahou, že nyní v době nadbytku novin, různých časopisů, revuí a edic, vydáváme ještě časopis nový. A přece je nutný. Mezi katolickými časopisy schází pravidelně vycházející orgán, který by hájil svatováclavskou tradici legionářskou, který by zainteresoval naši veřejnost o otázky branné a byl tu posítkem všem, kteří jakýmkoliv způsobem pracovali k osvobození vlasti, hájili její svobodu a stojí stále na stráž. Chceme v našem časopise propa-

20 let od bitvy pod svatováclavským praporem

Velkost zborovské bitvy a vůli dobrovolníků Československé brigády zvítězit, změníme nejlépe na rozkladu ruské armády, zpracovávané nejen bolševickou agitací, její heslovitostí, ale i nepřátelskou, podporovanou Německem a Rakousko-Uherskem.

Chtěli-li vůdci ruské revoluce dosáhnout míru pomocí revoluční agitace, byli na omylu a příliš pozdě poznali, že nemožno je zvítězit šířením revolučních myšlenek u válčících národů Německa a Rakousko-Uherska.

Pozdě pokusil se ministr vojenství Kerenskij obnovit ruskou ofenzivu, aby vítězstvím zbraní donutil centrální mocnosti k míru. Jezdil po ruské frontě a nadšeně a neúnavně agitoval, povzbuzoval a vydal k ruským vojákům výzvu, aby se dobrovolně hlásili do útočných kolon, které měly útok zahájit a svým úspěchem strhnout ostatní, zpracované bolševickou libivostí hesel. Ruské vojsko zkusí naposled štěstí svých zbraní.

Československá brigáda – do té doby rozdělena skoro po celé ruské frontě na malé části, proslavené hrdinskými a úspěšnými rozvědkami – přihlásila se koncem května 1917 do útočné linie. Zde byla po prvé soustředěna pod jednotným velením ruského plukovníka Vjačeslava Plato-

govati *idee legionářské, jejich bratrství a solidaritu tak, aby tyto byly programem nejen těch, kteří v dálné cizině, riskující vše, zvedli korouhev svatováclavskou k nabytí svobody, nýbrž i celého národa v budoucnosti.*

Chceme ve svém časopise propagovati brannost, lásku k vlasti a národu v duchu katolickém, vědouce, že jen věřící člověk, vždy odevzdaný do vůle Boží, jest spolehlivým a dokonalým ochráncem vlasti.

Chceme propagovati myšlenku orelskou, poněvadž většina Orlů, upadnuvší do zajetí, stala se legionáři, ježto jejich výchova jim tuto povinnost ukládala. Organizace orelská jest jedinou korporací katolickou, která spojuje Čechy a Slováky v jednotný branný tábor, a svou výchovou, jakož i vystupováním nejvíce se přibližuje k naší armádě. Chceme burcovati katolíky, aby všichni stáli v orelských řadách. Budeme hájit zájmy našich hra-

ničářů, kteří ve zněmčeném území mezi živly, často státu a Církvi nepřátelskými, s velkým sebezapřením a obětmi konají svou národní povinnost.

Chceme však pracovati i v ohledu sociálním a hospodářským ke vzájemné solidaritě. Chceme, aby každý z nás byl druhému oporou, chceme se vždy a proti každému ujmouti slabých a utiskovaných, chceme, aby každý z nás konal přesně své povinnosti k státu, Církvi a lidem. Každý buď bratrem druhému i za osobních obětí. Důsledně provádění hesla »Svůj k svému« musí nám býti vodítkem

Toť stručný program našeho listu. Nemáme osobních ambicí ani aspirací. Jsme a zůstaneme listem nepolitickým, vykonajícím jen svoji povinnost k státu a Církvi v duchu pravé demokracie. Chceme, aby všichni stáli na stráž k hájení drahých statků svatováclavských a cyrilometodějských Kdo máte dobrou vůli – pomozte nám.

Bka.:

Ohlas Zborova u studentstva

Až jednou spravedlivý historik bude psát o válečných létech Lepařova gymnasia v Jičíně, nebude moci než s pochvalou se zmínit o řediteli Antonínu Trnkovi. Postavení středoškolských profesorů a ředitelů za světové války opravdu patřilo mezi ta nejtěžší. Na jedné straně bylo jim kroiti horkou krev studentů, aby svým nepředloženým činem si nezničili svůj celý život a na druhé straně nespoutali mladou duši tak, aby toto zlomení charakteru si nenesli do budoucnosti.

Dnes, téměř dvacet let od obnovení samostatnosti naší říše, jest už dostatečný odstup, aby bylo možno sine ira et studio mluvit o dobách, kdy duši českého studenta bylo třeba podstoupiti tu nejtěžší zkoušku: odvahy a sebekázně. V každém učitelském sboru se vyskytují a vyskytovali lidé, jimž kariéra byla nade vše, jako tam možno nalézt osobnosti, které dobře se dovedou zapsati do duší svých žáků.

Jičínské gymnasium, které vděčilo Tovařystvu Ježíšovu za svoji existenci i za světové války ukázalo, že i v žactvu i v profesorském sboru měla převahu upřímná a oddaná láska k vlasti.

Události na bojištích nemohly zůstatí bez ozvěny, ani mezi žáky gymnasia. Účastnili se trpně oslav vítězství zbraní ústředních mocností, aby s na-

noviče Trojanova a jako operující jednotka obsadila samostatný úsek fronty 6 1/2 km dlouhý, táhnoucí se jihozápadně od Zborova. Pluky Československé brigády čítaly: První 1600, druhý 800 a třetí 900, celkem 3.530 dobrovolníků. Bojový úkol Československé brigády u 11. ruské armády, 49. sboru byl podřadný, byla určena na úsek, kde měla krytí útok severní 4. a jižní 6. finské divise. Iniciativa útoku byla tedy na křídlech finských divisi a Československá brigáda se měla k útoku připojit.

Když 2. července 1917 o 9. hodině ráno započal útok na nepřátelská postavení, stala se Československá brigáda svou železnou vůlí zvítězit z podřadné skupiny skupinou útočnou a svým příkladem částečně strhla obě křídla finských divisi k útoku, dobyla v necelých dvou hodinách tři silně opevněné a obsazené linie nepřátelských zákopů.

Nepřítel byl překvapen a zmaten prudkostí a úžasnou rychlostí úderu československé vlny dobrovolníků, valící se jako povodeň a drtící svým elánem každou hradbu za každou cenu oběti na životech. Hrdinství jednotlivých dobrovolníků ztrácí se v hrdinství celku.

Francouzský vojenský přidělenec u gen. štábu ruské armády gen. Tabois, pozorující zborovskou bitvu, prohlásil, že „viděl operovat a útočit vojska různých států a národů, Angličany, Francouze, Němce, Belgičany, Srby, Turky, Senegalce a j., ale něco podobného, co ukázali českoslovenští dobrovolníci, ještě nikdy nespátřil.“ „Dojem hrdsti a nadšení, jimiž zářily jejich oči, bude mně vzácnou vzpomínkou.“

Kořist, jež dobyli českoslovenští dobrovolci, byla k počtu Československé brigády proti dvakrát silnějšímu nepříteli veliká: Úřední ruská zpráva hlásí 62 zajatých důstojníků, 3.150 vojáků, 15 těžkých a lehkých děl a mnoho strojních pušek.

Než toto skvělé vítězství bylo vykoupeno citelnými ztrátami. Ví-li kdo, že u Zborova, na někdejších haličsko-ruských hranicích, ztratila Československá brigáda 2. července 1917 svých 890 (mrtví, pohřešovaní, ranění) mužů, ztráta každého čtvrtého vojáka, a uvědomí-li si tuto obrovskou ztrátu jedněch z nejstatečnějších, pochopí, že k bitvě u Zborova je nutno přistupovat vždy jen nanejvýš pietně.

U Zborova vystupuje samostatně po 300 letech po prvé československá vojenská jednotka, bojující a vítězící ve jménu vlastního národa za svobodu.

Zborov nám dal základ k velkému československému vojsku. Po zborovské bitvě hrdě stouplo uvědomení národní příslušnosti, ale i povinnosti mezi československými zajatci a v zápětí přihlásilo se do československého vojska přes 30.000 dobrovolníků.

Zborov je krystalisační bod našeho zahraničního odboje, který rozhodl nejen vojenský, ale i politický osud naší osvobozovací činnosti.

V. Šmíd:

Hrstka od Zborova

Budíme se voláním: „Honem, bude se nastupovat!“ Tak tedy konečně.... Snad ještě kružku čaje a umytí se. Někdo musí pro vodu. Nikomu se nechce. Risiko, což kdyby o to přišel. A tak tedy pospícháme tři, já, úderník Růžička a Jungmann.

Studánka je až u baterií, které se činí. Bubnová palba. Neodoláme, abychom aspoň chvíli neobdivovali jejich práci. A pak honem zpět. Na čaj už není času, tak zbude jen napiít. Nu, před bojem lačnost prý pro žaludek a střeva neškodí i když je dvojnásobná. A už musíme jít...

Teď hurá, hurá a jde to nějak příliš lehce ku předu. Proč však dva vedle mně náhle zaléhají? Bože, mrtví? Už jsme ve spojovacím zákopu první rakouské linie s její přední stráží. Na-

jednou vpředu to nějak vážne: Nu, do předu! Proč to tam, kluci, zdržujete? To náš maličký Filip, chudák, leží tam těžce raněn a musíme přes něho opatrněji. Chvilka v prvé linii, těžko ji i naši práci měřit a pak skok nad zákop a hurá k druhé linii. Zprava jsou Rakušané. Zdá se jich dost. Do nich, ale jen chvilku. Už mají ruce nahoře. Seskok do druhé linie a za chvíli zase ven. Nikdo není za námi. Kde ti kluci najednou zůstali? A rakouské kulometry z Mohyly pálí a pálí... Však taky za chvíli přestanete. Je tak krásně, ale proč najednou je to sluníčko pode mnou? „Mami, tati, Bože...“ Jak se na tu trávu člověk rád položí...

A zase se mi sluníčko mile usmívá do tváře! Proč vstávat? Je tu tak pěkně ticho. Kde to vlastně jsem? Ale ticho utíká daleko, pryč. Bublání děl, štěkot kulometů a třesk pušek připomí-

ná povinnost. Kde mám pušku. Aha, až támhle. Honem pro ni a za ostatními. Ale ruka ne a ne se zmocnit pušky. Co je s ní? Je celá, nebolí, nikde krev. Ouvej, pravé rameno, kříž tak bolí a po zádech teče tolik potu. Ne, je to krev a hodně krve. Musím zpět. V zákopu mi někdo rozpárává blůzu i košili a dává obvaz. „Musíš na obvazíště, vintovku tu nech!“

Vleku se pomalu do prvé linie. Potkávám naše, jdoucí dopředu i zajatce, přebíhající k našim. Ta hrozná zizeň a nikde nic. Ani u pana hejtmana v ubikaci nic. Všechno vypili a odnesli. A zdržovat naše kluky by byl hřích. Tam vpředu by jich potřebovali jistě aspoň dvacetkrát tolik. Rusy jsem dosud neviděl. Že už mají zase meeting: „Nastupovat nebo nenastupovat.“ A tak jdu, jak se dá. A už jsem u spojovací chodby, kde jsem viděl prve Filipa. Stojí tu dva sanitá-

Vítězství Československé brigády bylo překvapením nejen pro Paříž, ale i pro Vídeň a Berlín. Spojenci seznali živelnou sílu československého odboje a jméno udatných synů československého národa se rozletělo do celého světa a vyzvedlo zapomenutý národ náš na roveň ostatních národů, bojujících proti ústředním mocnostem.

Památka Zborova zůstala mravní vzpruhou československého vojska za hranicemi po celou dobu světové války ve všech těžkých a často beznadějných chvílích.

Po staletích zavlál nad vítězícím československým vojskem prapor svatováclavský, posvěcený r. 1914 v den sv. Václava podle starého stylu pravoslavnou církví v Kyjevě.

Sv. Václav, patron národní brannosti, náleží k prvním ochráncům národa a celým svým životním příkladem nám připomíná, že máme se nejen modliti: Nedej zahynouti nám ni budoucím, ale že máme také pracovati k tomu, abychom ani my, ani budoucí nezahynuli.

Připomeňme si, že Zborov je vítězstvím nejmocnější zbraní národa - ducha, neboť bitvy se nevyhrávají jenom technickou zbraní, ale duchem armády. Je vítězstvím mravních hodnot národních, které sjednocují: U Zborova bojovaly všechny složky národa, spojeny vzájemnou láskou bratrskou a svornou prací.

Vojenská cesta našeho osvobození se brala cestou pevnou a čestnou. Zborov je symbolem vojenské poctivosti a oddanosti k vlasti, příkladem hrdinnosti a sebeobětování, bratrské lásky, a těmito ctnostmi zvítězíme i v budoucnu, budeme-li nuceni se bit za uchování těžce vydobyté svobody.

Pracujme na zvýšení mravní síly a mravní úrovně národa, založených na osvědčených a vyzkoušených ctnostech křesťanských, ze silné a slavné minulosti. O to musíme horliti a usilovati, aby každý jednotlivec a celý národ poznal, že národ zbaven pramenů živých, pomoci Boží, slábne a duchovně i mravně umírá.

Vzájemné lásky a svorné práce je nám třeba, nestavme mezi sebou zdi, které často pohlcují i lásku. Čím menší rozpory, tím menší napětí a tím více se zmenšuje neláska. Vedme národ z hrdinství Zborova k hrdinství míru, k tvrzi slovanské pevnosti, poctivosti, svědomitosti a pracovitosti a neméně i poslušnosti, aby každý náš nepřítel, usilující o naši svobodu, v naší práci a skutcích, v naší národní uvědomělosti, mravnosti a síle čelil: Pozor, nebezpečno!

Vzpomínajíc vděčně v tomto slavném výročí požeňnanou a světlou památku všech padlých hrdinů za svobodu vlasti, vzpomínáme s láskou všech živých bratří bez rozdílu, s nimiž jsme bojovali, strádali, trpěli a v bratrském svazku šťastni byli. Na chvíle prožitého bratrství nelze zapomenout.

E. Dostál.

ci. Jeden drží butylku snad dokonce s čajem! „Dej mi, prosím tě, napít!“ Ach, ta facka! Pane, ten má rukou! Tak, tak, že zase to sluníčko nevidím pod sebou! Vyvaluji oči s němou otázkou: „Proč a zač?“ „Já ti dám, ty Austriáku! Bratry střilet a ještě se chít napít! Šmarjá, vždyť ty máš lentičku a já koukal na tvoje austrijské kalhoty! Já nechtěl. Na! Vypij to všechno! Chceš ještě? Máme dost. Víš, já mám vztek, že tady musím čučet!“ Co mám dělat? Piji, děkuji a osvěžen jdu do spojovací chodby. Filip už tam není. Asi ho odnesli. Přecházím předpolím do našich zákopů. U drátu leží dva naši bratří. Bůh buď jejich duším milostiv.

Jdu zase k bateriím a dále na ruské obvaziště, kde mne převazují a zastavují krvácení. A zase dál. Aha, měl jsem pravdu. Golubčici sněmují. Reb-jata asi, Vaše vysokoblahorodí go-

spodin polkovník, vpřed nepůjdou. Konečně jsem na našem obvazišti. Obvázali, napojili, nakrmili i vyfotografovali mne. A až jednou, milí hoši i děvčata, přijdete do Památníku odboje, najdete si tam na obrázku toho zarostlého, polonahého, divně obvázaného chlapíka a věřte, že tehdy, ač mu bylo už dost dobře po těle, přece byl nespokojen, že nesmí zůstat aspoň tam, blízko svých bratří. Dostal rozkaz, aby odvedl do týlu asi dvacet zajatců-Čechů! A tak bez košile s vintovkou na levém rameni (špatně se nesla) pomalu jsem se dal na cestu s těmi, kteří už byli skoro získáni jako dobrovolci pro náš odboj a z nichž někteří dali svou krev v oběť za své bratry už při ústupu od Tarnopole a mnozí při dalších bojích naší slavné anabase.

A mne sanitní vlak druhý den odnášel do matušky ruských měst Moskvy.

dšením mladých duší na Husově třídě, kde bývalo krásné korso jičínského mládí, neoslavovali dobítí Přemyšlu, když tento padl do rukou ruské armády.

Zprávy o bitvě u Zborova byly prvními zprávami, kde i oficiální tisková kancelář konečně pustila zprávu o existenci zahraničního vojska československého. Ovšem, jičínské studentsko vědělo už dříve o tom, že proti mocnářství stojí české vojenské formace. Stačí na doklad toho citovati lístek polní pošty, kde žák jiného ústavu měl odvahu napsati svému profesoru historie: Vzpomínáme často na vaše výklady v hodinách dějepisu a teprve zde, v zákopech, dovedeme si vložiti jich pravý význam a cenu. A ten chlapec byl na ruské frontě, odkud se mu podařilo propašovat i jiný lístek po raněném kamarádu, kde psal, že mluvil s českým rozvědčíkem. Za nedlouho se ocílil na italské frontě, kde zahynul, roztrhán ručními granáty, jimiž ověšen upadl při útoku na italské posíce...

Věděli proto jičínská studenti o existenci české dobrovolnické armády, ale teprve oficiální zpráva rakouského vojenského velitelství to potvrdila. Bylo to několik dní po Zborovu. Ale to přece nebylo tak pozdě, aby si studenti nedali ujít příležitost oslaviti toto veřejné uznání české armády.

A tak došlo k oslavě, která jenom díky zesnulému řediteli Trnkovi nepostihla bolestně mladé demonstranty. Objevila se totiž řada studentů ve škole se slovanskou trikolorou v knoflíkové dírece. V dobách, kdy zemští škol-

Zde odstříhnete

Přihláška

za člena

Jednoty přátel katol. legionářů

Jméno:

Zaměstnání:

Adresa:

Příslušník legii? Které?

Zavazuji se platit ročně dobrovolný příspěvek Kč.

podpis

Zašlete v obálce na adresu: Sekretariát Jednoty katol. legionářů a jejich přátel Praha II., ulice U půjčovny 4.

ni inspektoři přísně dohlíželi, aby na mapách koruny svatováclavské byl nejen zalepen znak všech tří zemí pod korunou svatováclavskou, ale i název mapy, v té době na chodbách jičínského gymnasia se objevili studenti se slovanskou trikolorou v klopě.

Po přestávce vpadl do ředitelny profesor, který svým huhňavým hlasem upozorňoval ředitele na velezrádné chování žáků. Ředitel Trnka byl rozrušen. Prosadil přijetí hospitantů, vyloučeného z mladoboleslavského gymnasia, snažil se o udržení klidu na ústavě a tu vlastenec, který v uniformě brutálně rekviroval u žen, jichž mužové spláceli na frontě svoji daň krve, tu ten člověk, který neměl důvěru ani jednoho člena sboru, přiběhne s denunciací na vzbouřené studenty. A tu ředitel Trnka, rozhněván ne na studenty, ale na onoho denuncianta (mimořádně řečeno dnes velkého vlastence), vpadl na chodbu a ve svatém hněvu vpadl mezi studenty. To nebyl „normálně“ rozhněvaný pan ředitel, ale hněvem sršící Zeus, který z Olympu své ředitelny vpadl mezi smrtelníky. Metal a metal své blesky a hříšníky volal do ředitelny. Ne hromadně, ale jednoho po druhém.

Varoval, napomínal, ale jeho „ceterum autem censeo“ znělo: nenaleťte udavačům, kteří by pro pochvalu váš celý život zničili...

Žádný chlapec nebyl potrestán.

To už ředitel Trnka dovedl „zaonáčit“. A když po převratě se onen udavač nabídl, že bude mluvit o narozeninách prvního presidenta, ochotně svolil, ač měl ve sboru dra Neu-

bauera, onoho historika a muže s duší naplněnou vrchovatě láskou k vlasti. A tak, když profesor onen 7. března promlouval bigotními slovy o T. G. Masarykovi, žáci ani rukou nepohnuli, aby aplaudovali jeho projev. Teprve k závěru spontánně holdovali presidentu-Osvoboditeli...

Uplynulo dvacet let. Mladí revolucionáři dnes jsou zapojeni svým povoláním do života státu. Mnozí z nich si u výročí Zborovské bitvy vzpomenu na svoje příznání se k revoluční myšlence Čechů a Slováků za hranicemi. A v jičínské lipové aleji nadá-

Dr. D. F. Polanský:

Cíle legionářů - katolíků

Když před léty přikročili jsme k prvnímu budování samostatné organizace, jež se tehdy nazývala „Jednota lidových legionářů“ a později přezvána byla na „Ústřední jednotu čsl. legionářů“, bylo nám hned jasno, že kromě všeobecných všelegionářských plánů a tužeb sdílených námi s ostatními legionářskými organizacemi, máme též své speciální úmysly a cíle dané naším světovým názorem budovaným na podkladě náboženském. Toto jakési dělení legionářské ideje na všeobecnou a speciální projevilo se ostatně i u všech ostatních legionářských spolků, kdež se vesměs ukázalo, že legionářství jako takové nabývá teprve tehdy plné životnosti, je-li promítnuto do té které kategorie sociálního dění. Čsl. Obec legionářská charakterizuje se svým sklonem k socialismu, Nezávislá Jednota zase svojí liberalistickou mentalitou, oproti čemuž legionářství nás katolíků chce být prozářeno plamenem náboženské víry, jež jest naším základním principem, důvodem a podkladem, neboť v našem případě byla to právě náboženská víra, jež nám po zevrubném zpytování svědomí velela uposlechnouti hlasu vlasti toužící po svobodě.

Tímto ideovým podkladem našeho legionářství jest dána dvojí kategorie vztahů zařadujících nás do přítomného kulturního dění: jednak vztahy nás legionářů katolíků k ostatnímu katolickému živlu československého národa a jednak k ostatnímu legionářskému celku, pokud zdůrazňuje jiné principy než katolické, resp. pokud katolický světový nápor neuznává za nejdůležitější princip kulturního života. Ovšem není jinak možno než nevyhýbat se žádnému z jiných problémů, jež se ve veřejnosti vyskytnou. Přirozeně, že máme

SDĚLTE NÁM ADRESY LEGIONÁŘŮ katolíků, kteří nejsou dosud členy Ústřední jednoty čsl. legionářů a jest jich v katolických spolcích a Jednotách čsl. Orla hodně. Všechny chceme soustřediti do naší organizace a chrániti jejich zájmy a potřeby a to nejen ideové, ale i hospodářské a existenční.

le se bude onen denunciant vyhýbatí za šera každému, na koho si ve své černé duši vzpomene, že na počátku školního roku 1917-18 si zademonstroval proti jeho černožluté loyaltitě!

na př. též své politické názory a přesvědčení – rovněž dané naším náboženským přesvědčením, – máme svůj postoj k otázkám mezinárodním, sociálním, kulturním, uměleckým atd. Nicméně však abych tak řekl osami nebo hybnými pákami našeho bytí jakožto organizace legionářů-katolíků jsou řečené dva zřetele: na ostatní katolíky a na ostatní legionáře.

V poměru ke katolickému živlu jest a bylo nutno především vyřešiti otázku našeho vlastního zařazení mezi tímto živlem. Tato stránka jest již hodně vyžita, ač ovšem ne ještě úplně. Okolnost, že jsme v zahraničním odboji vlastně postrádali mezi vůdčími činiteli katolického reprezentanta, způsobila nejen nejasnosti v hodnocení nás a chápání nás se strany oficiální legionářské reprezentace a pak i se strany celkové kulturní reprezentace našeho národa po návratu do vlasti, nýbrž byli jsme dlouho po návratu do vlasti hodně izolováni od své vlastní kulturní sféry nábožensko-katolických kruhů, jež dost dlouho o nás dílem skoro vůbec nevěděly ba dílem i – z neinformovanosti – věděti nechtěly, majíce pochybnosti o tom, zda vůbec do katolického tábora patříme. V tomto směru, jak řečeno, jest již z valné části zjednána náprava: již se nám věří, že jsme své náboženské přesvědčení na vojně a za hranicemi neztratili, věří se nám, že právě náboženství nám diktovalo účast v bojích pro vlast, byť vzhledem k morálním zmatkům způsobeným neblahými poměry předválečného rakouského náboženského cesaropapismu bylo rozhodnutí v našich myslích namnoze velmi těžkým problémem, zejména když jsme tehdy neměli po ruce náboženskou autoritativní osobnost, jež by naše rozpaky rázem a všeobecně rozptýlila. Pokračování.

POŠLETE NÁM PŘÍSPĚVEK NA TISKOVÝ FOND. Můžete k tomu použítí bianco složenký záložný Hermes č. psp. 210-512 s označením: tiskový fond. List vydáváme jen vlastními prostředky, bez fondů a mecenášů a všechny práce redakční, administrativní budou konány zdarma.

HODLÁME PŘI JEDNOTĚ PŘÁTEL UTVOŘITI SEKCI orelských dobrovolníků, kteří r. 1919 se dobrovolně přihlásili na vojnu a sice v první řadě těch, kteří byli ve Strážném oddílu čsl. Orla v 1. a 2. četě. Dále těch, kteří se dobrovolně hlásili ke svým útvarům a nebo byli v plucích Stráže svobody a jiných dobrovoleských oddílech. Přihlaste se a pošlete adresy Vám známých dobrovolců.

VOJENŠTÍ GÁŽISTÉ v. v. PŘIHLASTE se za členy Jednoty přátel a pište nám o svých zkušenostech a dojmech z vojny, zvláště o brannosti.

B. Klimeš Proč budujeme Jednotu přátel katol. legionářů

Legionáři-katolíci a jejich přátelé u příležitosti Prvního celostátního sjezdu katolíků ČSR v Praze založili na slavnostním shromáždění v Národním domě na Vinohradech dne 28. června 1935 Jednotu přátel katolických legionářů.

Jaký je účel nového spolku?

V první řadě zachováti legionářskou tradici budoucím generacím, udržovati bojovného ducha v našem národě a hlavně v mládeži. Úctu k těžce dobyté samostatnosti u všech, kteří neměli možnosti ani příležitosti se zúčastniti těch triumfálních, namnoze až heroických činů příslušníků našeho zahraničního vojska.

Chceme vychovávatí budoucí generace v duchu těch, kteří pro svůj národ a pro svoji vlast obětovali životy, trpěli, strádali nezměrnými útrapami za pokojnou práci svých dětí a celých budoucích generací. Vítězný mír, tento odkaz našich legií chceme stavět před oči všem budoucím příslušníkům národa.

Oproti snahám různých nepřátel katolického hnutí chceme veřejně zdůrazňovati a také dokládati, že v zahraničním vojsku československém hrdinně bojovalo a krvácelo i umíralo značné množství odchovanců různých složek katolického hnutí, že to byli mladí katolíci, členové orelských jednot, skupin katolické mládeže a řady ostatních našich spolků, kteří mezi prvními hlásili se pod prapory našich legií, kteří v neztencené míře svými hrdinskými činy zasáhli do dějin našeho národa a kteří po svém návratu nezištně se věnovali další práci ve prospěch osvobozené vlasti. Chceme tedy sbíratí historické doklady o zahraničním i domácím odboji za osvobození vlasti, zejména pak o osvobozující akci čsl. katolíků. Chceme pečovatí a podporovatí staré a zchudlé katolické legionáře, chceme jim býti radou i skutkem nápomocni, budeme pečovatí o vdovy a sirotky po padlých a zemřelých legionářích a pomáhatí všude tam, kde bude toho třeba.

Naše Jednota přátel chce míti na zřeteli blaho československého národu, československého státu, ale také blaho katolické Církve. Budeme sdružovatí své členy na podkladě katolického názoru světového a ve smyslu národních ideí osvobozených, v duchu opravdové demokracie, národní pospolitosti, sociální vzájemnosti, v duchu legionářské solidarity, legionářské tradice.

Postaráme se o řádnou evidenci

všech legionářů-katolíků, budeme pomáhat budovat nové skupiny Ústřední jednoty čsl. legionářů-katolíků, budeme s nimi ruku v ruce spolupracovat a vzájemně si pomáhat. Jsme si vědomi toho, že válečné útrapy nepřispěly k prodloužení věku zahraničních bojovníků, že tisíce bratří do roka umírá a chceme tedy vybudovat mohutné hnutí následovníků, kteří legionářskou tradici budou zachovávat, v duchu jejich pracovat, aby až vlast jednou opět zavolá, odhodlaně věnovali jí všechny své síly a veškeré nadšení.

Chceme spolupracovat na výchově k brannosti národa, chceme se státí platným činitelem pro ozdravení ne-

Vítáme

Vítáme radostný den, kdy do rukou českého katolika-hraničáře dostává se vlastní katolický tisk.

Tisková služba našeho časopisu bude spočívatí v tom, že bude podávat zprávy a informace týkající se života našich katolíků-hraničářů tak, aby prospívaly myšlenke katolické a současně posilovaly nás v boji národním. Proto také vynasnažíme se získávat vnitrozemí a přesvědčovat je, že ignorováním nás pracovali by k vlastní porážce, a že pomáhat nám je i povinností vůči nim. Chceme v časopise svém bojovatí proti rozbíjení fronty v jednotě všech hraničářů, nebudeme vnášet nesvárů, leč nebudeme mlčet, kde snad ze stranicví bude se kdo spojovat s odpůrci národa raději než s lidmi vlastní národnosti. — Nedopustíme, abychom byli napadáni neb odstrkovaní jinou třídou, ji-

jen hmotné, nýbrž i duchovní bídy a k upevnění mravní síly.

Tolik jen stručně pro začátek. Náš program dal by se rozvinouti na celou řadu obsáhlých statí, ale to bude účelem další naší propagační práce. Nový náš časopis, má nám býti v této agitační a propagační práci vlivným pomocníkem. Proto již dnes voláme k vám všem, kterým se list tento dostane do rukou: „Staňte se členy Jednoty přátel, podpořte dobrou snahu naši a ukažte legionářům-katolíkům, že máte o ně zájem, že si vážíte jejich odhodlání a hrdinských činů a že chcete podpořit snahu, aby idea legionářská žila i v budoucích generacích.“

K dnešnímu číslu 1. I. jsou připojeny přihlášky za člena, které možno vyplniti a zaslati našemu sekretariátu.

nou stranou, ať silnější co do počtu či co do majetku. Zastáváme názor, že čím kdo je ve státě silnější, tím — jako dobrý vlastenec — má větší povinnosti k jiným. Neosobujeme si práv, jež nám nepatří, ale nedáme se také odkazovat na místo nejposlednější.

A třeba dnešní doba zabývá se v největší míře otázkami hospodářskými, jichž nikterak nepodceňujeme a rovněž jim místa chceme popřáti, přece cítíme, že léky na bolesti dneška třeba hledati jinde, mezi činiteli kulturními a mravními. A na tomto poli chceme v práci poctivě pomáhat, aby pravé štěstí, štěstí vyvěrající z dobrého svědomí, jež Bůh po nás žádá, založené na svornosti, lásce a pomoci bližnímu, obětavosti k národu a státu, zavládlo všude a zjasnilo život v naší drahé vlasti všem těm, kdo stejně poctivě smýšlejí.

Svatováclavský prapor legionářům

V těchto dnech obrátila se Jednota přátel katol. legionářů na katolickou veřejnost o dobrotivý příspěvek na pořízení praporu, který bude na sv. Václava posvěcen a legionářům slavnostně odevzdán. Děje se tak v památném roce dvacátého výročí bitvy u Zborova a před 20tiletým výročím naší samostatnosti. Jsme tím našim bratřím povinni. Nasadili životy, zdraví vše... My alespoň tento malý projev díků.

Prapor bude míti na jedné straně v blankytně modrém poli s ozdobnou, trikolorou kolem, vyšitý Libscherův obraz sv. Václava s nápisem „Věrní vlasti, Věrní církvi, Věrní národu“. Na druhé straně v poli slovenské trikolory modrým okrajem a vyšitými bílými karafiáty bude legionářský znak republiky se jmény památných míst hrdinných bojů našich zahraničních vojsk: Zborov, Bachmač, Sibíř, Terron, Vouziers, Doss Alto, kol pak nápis: Ústřední Jednota čsl. legionářů v zemi České. Na stuhách pak vyšité věnování: Projev díků našim hrdinům — Jednota přátel katol. legionářů. Prapor vyšívají Orlice chudé českomoravské vysočiny katolické fy Jos. Zdánský v Krouně.

Prosíme i Vás, projeďte svůj dík zasláním příspěvku bílankou složenkou čís. 210-512 Záložna Hermes v Praze s označením: Legionářský prapor. Zaplať Bůh.

Jednota přátel katol. legionářů v Čechách.

Slovo k hraničářům

V. Mlejnek

S upřímnou radostí pozdravujeme my, katoličtí hraničáři, první číslo neodvislého časopisu „Svatováclavská Stráž“. Vítáme v něm nového spolupojovníka za práva katolického lidu v našem pohraničí. Doufáme, že jeho pomocí naše katolické hnutí vydatně bude posíleno. Trpce jsme dosud pociťovali nedostatek vlastního hraničářského tisku, při každé schůzi pracovníků jsme po něm volali a nyní nejkrásnějším způsobem naše dávná tužba se uskutečňuje. Bojovníci za svobodu národa, naši katoličtí legionáři, podávají pomocnou ruku svým bratřím hraničářům, rovněž bojovníkům a bdělým strážcům hranic, aby společně s námi střežili nezadatelných statků národních i náboženských! Na stráž bude náš list volat do srdcí všech katolických hraničářů a burcovat jejich svědomí, aby si uvědomili, že jejich místo jest jen v katolickém hnutí, v katolických spolicích a organizacích, že do jejich rukou a příbytků náleží jen katolický list a katolická kniha. Budeme státi na stráži, aby naši bratři legionáři nebyli pomíjeni při obsazování míst, na která dle svých zásluh a na základě legionářského zákona mají přednostní právo, aby naši bratři hraničáři neživořili o hladu a bídě, bez zaměstnání a výdělků, zatím co v průmyslových závodech, ve sklárnách a uhelných dolech ve velkém ještě počtu a na skvěle placených místech bývají zaměstnáváni cizo-

zemci, emigranti a nepřátelé našeho státu.

Jest to záslužný čin katolických legionářů a jejich přátel, že volají náš hraničáře dosud tak přezírané a podceňované k jednotné frontě a ke svorné práci pro Boha a národ. Za tento čin jim náleží náš hraničářský vděk, ale spolu nás zavazuje k účinné spolupráci. Má-li náš nový list plnit svůj úkol, — má-li již v nejbližší době, jak jest naším přáním, vycházeti jako týdeník, musíme mu zajistiti dostatečný počet odběratelů i dopisovatelů. Žádáme proto snažně každou naši organizaci, aby si ze svého středu určila dopisovatele, který by pravidelně zasílal redakci příspěvky pro náš list, zprávy organizační, spolkové, z našeho hraničářského, národního života i jiné časové novinky, které by poutaly zájem čtenářů. Žádáme dále, aby v každém místě byl zvolen snaživý kolportér, který by získával odběratele a inzeráty hraničářských živnostníků a obchodníků pro náš list.

Splní-li jak naši legionáři a jejich přátelé, tak i naši hraničáři svou povinnost k novému našemu listu, nepochybujeme, že tento splní stoprocentně svoje poslání, že se stane bedlivým strážcem zájmů náboženských i národních, že bude nám hraničářům dobrým pomocníkem k nastávajícím obecním volbám. Na stráž v ideích svatováclavských.

DŮSTOJNÍCI DUCHOVNÍ SLUŽBY JAKOŽ I VOJENŠTÍ KURÁTI v záloze, přihlaste se za členy. I zde může býti utvořena samostatná sekce a náležitá organizace k branné výchově mezi katolíky.

Ing. K. Joachim:

Matky a brannost

Velmi často přehlédneme, že bývají hoši ponejvíce po matce. Odvážné matky mají odvážné syny. Nejlépe je to viděti u Srbů, ale hned po nich přijdou asi matky Čechoslovačky. Jedna taková typická matka odešla před nedávnem na pravdu Boží... Byla to matka jednoho z našich nejlepších letců. Selka = svěťice. Na ni se plným právem hodila slova Písma sv., která se čtou o svatoannenské pouťi (o statečné ženě). Není pak divu, že taková máti dala naší armádě syna, v němž jsou náležitě sladěny vojenské vlastnosti, o nichž tak výstižně píše plk. Dr. Dominik Čapek ve své „Příručce leteckého zdravotnictví“: energie, útočnost, záliba v soutěživosti, sebedůvěra, iniciativa, dobrá mysl, stálost, spolehlivost, záliba ve společnosti, družnost, ochota, sportovní duch, schopnost k nadšení, přizpůsobivost, spokojenost, bystrost, čilost, vynalézavost, rychlé rozhodování, dobré sebeovládání, houževnatost.

A takových maminek máme celé řady; řídké výjimky jen toto pravidlo potvrzují. Jen by si bylo přáti to-

Pod Hněvinem

Letmý pohled na mapu tratí železničních přesvědčí nás, že žádný kraj čsl. republiky není protkán tak hustou železniční sítí jak jest tomu v hnědouhelném revíru pod Krušnými horami, v kraji více než 100 těžkých věží a věčného dýmu z otevřených lomů uhelných.

Odkrytím laciného tepelného zdroje získaná levná pohonná síla vedla k zakládání nespočetných průmyslových podniků a znamenala pro kraj, který ani před objevením uhelného bohatství nebyl krajem chudým, nýbrž velice úrodným, nezřídka zahradou Čech zvaným kol dokola oploceným rozložitými, mohutnými velikány Krušných hor a kuželovitými vrcholky Čes. Středohoří. Počátek rubání hnědého uhlí přinesl kraji netušený blahobyt, měl však i v ohledu národnostním veliký a nám Čechům příznivý význam. Před otevřením uhelných dolů obyvatelstvo vesměs rázu zemědělského, maloobchodnického a živnostenského, bylo buď německé aneb — a to bylo vždy ještě horší

— poněmčelé. Kraj měl ráz čistě německý a Němci měli vše ve svých rukách. Otevřením uhelných dolů počaly se poměry od kořene měniti. Zemědělský kraj počal na sebe bráti ráz průmyslový a čeští dělníci a horníci, kteří se pod Krušné hory stěhovali ze všech krajů Čech i Moravy, zvláště však z Příbramska, byli prvními průkopníky křisivšího se češtví v tomto území a český jazyk z počátku jen z ponurých hornických kolonií počal zníti v kraj, který byl výlučnou německou doménou přes to, že názvy měst i vesnic připomínaly jejich český původ a české zakladatele. Jindy vylicíme vyčerpávající národnostní boje, které obětavě podstupovali prostí, uvědoměli a obětaví Čechové, jejich ústrky a utrpení i jejich konečné vítězství. V nerovném boji drželi se skvěle, nejradostnější odměnou za všechna příkoří bylo jim osvobození národa a s tím vzniklá změna v hnědouhelném revíru.

Státní doly této pánve, nacházející se na Mostecku, přešly v držení republiky, správa jejich v české ruce, zakřiknutý dosud

český živel mohl nyní svobodně pozdvihnouti hlavu, průmyslová popřevratová konjunktura tisíce nových českých lidí přivedla do tohoto území a spolupůsobila, že celá řada velkých hornických obcí kolem Mostu, jako jsou Kopisty, Souš, Záluží, Jiřetín a jiné, mají dnes českou většinu. Most pod památným Hněvinem, který v dávné minulosti co nerozborný hrad, mocnou svojí zemskou stráží hlídal přechod (most) přes jezera komořanská, jimiž vedla cesta z vnitrozemí Čech pod Krušné hory a odtud dále do Saska, kde vzal též své jméno a stal se v poslední době přirozeným středem uhelného revíru pod Krušnými horami. Most vyvolily za své středisko báňské úřady státu i soukromých společností, Most jest sídlem spojeného revíru mostecko-duchoovskohor. litvínovského, báňského revír. úřadu státního, rozhodčího soudu hornického, v Mostě byl po převratu s velikým nákladem Bohu žel, na místě málo vhodném vybudován reprezentační hornický dům, středisko veškerého hornického živlu v kraji pod Hněvinem. | Pokračování.

ho, aby se kola hospodářského života ještě více roztočila, aby mohlo takových maminek hodně přibývat. Některé (ty méně odvážné) maminky mají obavu, že výchova k bran- nosti bude brzdit ostatní výchovu dětí. Že se mýlí, dokáží výpisem ze

záznamu z r. 1928 (tedy před 9 lety), kdy jsme u hochů soustředěných v leteckých modelářských kroužcích zkoumali i školní prospěch a kdy jsme nepřijímali do kroužků hochů, kteří neměli ve škole aspoň dobrý prospěch...

Významné jubileum. Zasloužilý menšinový a hraničářský pracovník, obětavý a nadšený kněz, vldp. Václav Mlejnek, os. děkan v Teplicích-Šanově, oslaví dne 14. července t. r. 25. výročí posvěcení na kněze. Katolické legionáři, jakož i Jednota přátel přejí vzácnému jubilantu hojnost Božích milostí, požehnání, zdraví, spokojenosti a sil k další úspěšné práci mezi katolickým lidem, který si jej pro jeho obětavou a nenáročnou práci velmi váží a jej ctí.

K branné výchově.

V zákoně o branné výchově učinil branný a kulturní výbor některé zásadní změny. Tak ku př. po 30. roce věku podléhají muži jen výcviku v úkolech civil. protiletectvé obrany a sice až do 50ti let a nikoliv jak původně se navrhovalo do 60. Rozsah branné výchovy mimo školu u jinochu do 17 let snižuje se z 80 na 70 cvičebních hodin ročně. Tělocvičné spolky pověřené brannou výchovou nebudou na příště pro výcvik smět používat pušek na ostro, nýbrž toliko vzduchovek. Další důležité doplňovací ustanovení jest, že bude-li branná výchova prováděna v době pracovní, je zaměstnavatel povinen své zaměstnance uvolnit a nesmí jim z tohoto titulu činiti nějakých srážek, neb snižovati plat.

-Kš-

V Krouně na českomoravské vysočině stavi se Mímrův katol. dům jako první pomník velkého a nezapomenutelného biskupa královéhradeckého Eduarda Jana Nep. Brynychy, neohroženého bojovníka za katol. práva a vlastence. Dům jest budován z příspěvků a darů katol. dobrodinců, ctitelů to světlé památky Brynychovy a obětavosti místních katolíků, kteří většinu prací vykonávají zdarma. Projektovatel a provádětel fma Vše- stav, Praha II., Pštrossova 4. V příštích číslech přineseme obrázek projektu.

V Hlinsku bude posvěcen Orelský prapor v neděli 11. července 1937.

A co naši hoši, většinou z chudých rodin, samoukové, dovedou, to dokázala nynější letecká výstava, kde jsou vystaveny modelky způsobilé mezinárodní soutěže. A že i naše děvčata nezahánjí své (leckdy k jejich

vrtochům poněkud shovívavé) táty, dokázal předběžný výcvik v bran- nosti na Hořálce, kde se nám uká- zalo několik novodobých Šárek. A i v tělovýchově nezůstávají děvčata nikterak za hochy.

PŘIPRAVUJTE SE na zemskou valnou hromadu Ústřední jednoty čl. legio- nářů v zemi České a ustavující sjezd Jednoty přátel v Čechách, který se bude konati u příležitosti svěcení a odevzdání svatováclavského praporu v Praze, v den sv. Václava, 28. září 1937. Legionáři i Orelstvo zúčastní se v krojích. Bratři, hleďte si včas opa- títi uniformy.

Dejte toto číslo čísti svým známým, zvláště vojákům!

Příští číslo vyjde 1. srpna jako dvoj- číslo a bude expedováno jen těm, kteří si ponechají 1. číslo. Proveďte proto agitaci mezi svými známými a získejte je pro odebrání nezávislého čtrnáctideníku Svatováclavská Stráž.

ZPRÁVY PIŠTE STRUČNĚ A KRÁTKĚ. Rozsah listu je malý a rádi bychom vyhověli všem. Chceme, aby náš list byl projevem smýšlení a názorů čte- nářů, aby si jej dělali sami dle svých potřeb a přání.

Návštěvníkům lázeňského města Teplice - Šanov i lázeňským hostům samotným

d o p o r u č u j e s e

Katolický Lidový dům,

smíchovský staropramen, prvotřídní kuchyně, levné občanské ceny.

Naj. Rudolf Wurm,

Myslivecká tř. č. 8.
St. elektr. dr. „Zámecká zahrada.“ Tel. č. 871/IV.

RADIO

Ludvík Smělý,

Myslivecká tř. — uspo-
kojí i náročné zákazníky.
Učíte zkoušku.

František Vodňanský,

sochař a kameník, Pražská ul.

nabízí své služby. Zhoto-
vuje náhrobky, pomníky,
pamětní desky, v solidním
provedení. Mírné ceny,
výhodné platební pod-
mínky.

Dámský a pánský krejčí

Antonín Pařízek

odborná

dílna pro veškeré kroje

Teplice-Šanov

Tel. č. 871 IV.

Myslivecká 8.

Všestav,

společnost s r. o. v Praze II., Pštrossova 4. Tel. 48522.

provádí stavby činžovních a spolkových domů, kostelů, rodinných vil, regulace, melliorace, stavby silnic, veškeré opravy — nástavby, projekty, rozpočty, stavební dozory atd. Obráťte se s důvěrou ua náš podnik!

Konám svou povinnost a ukládám své peněžní přebytky a provádím všechny peněžní záležitosti u

Záložny HERMES,

zapsané spol. s r. o. v Praze I.,

v Praze I., Masarykovo nábřeží 18

jejích sběren a sřadatelstky kroužků.

Bakov n. Jiz., Beroun Bilina, Blatná, Mladá Boleslav, Horní Branná, Český Brod, České Budějovice, Dolní Bukovsko, Buštěhrad, Cerhovice, Čestice, Cernivsko, Duchcov, Velké Hamry, Březové Hory, Hory Matky Boží, Hostivice, Mnichovo Hradiště, Hluboká n. Vlt., Choceň, Chomutov, Jablonec u Dobříše, Uhlířské Janovice, Velká Jesenice, Jilemnice, Karlín, Klatovy, Nový Knín, Košíře, Kralovice, Kralupy, Křižánky, Kunžak, Lašovice, Libáň, Libice n. Cidl., Litoměřice, Lnáře, Lomnice n. Luž., Lomnice n. Pop., Louny, Lysá n. L., Městec Králové, České Meziříčí, Mirošov, Mirovice, Mnichovice, Most, Mýto, Nelahozeves, Netvořice, Pankrác, Nová Paka, Plasy, Podmokly, Police n. Met., Počernice Dolní, Počernice Horní, Poleň, Postoloprty, Praha VII., Protivín, Rakovník, Rapšach, Rokycany, Roudnice n. L., Rožmitál, Ruzyně, Sedlčany, Semily, Slaný, Smečno, Smidary, Staňkov, Slěžery, Strakonice, Nové Strašecí, Svěbohov, Svratka, Tálín, Tatobity, Teplice-Šanov, Trmice, Třebechovice pod Orebem, Třebeň, Česká Třebová, Týnec n. L., Týniště n. OrL., Valdice, Velhartice, Veltrusy, Velvary, Veselí n. Luž., Mladá Vožice, Zábोři n. L., Zbraslav, Zdikov, Železnice, Žižkov,

ÚREDNÍ HODINY OD 8-13.

ÚČET U POŠTOVNÍ SPORITELNY 210.512.

TELEFON 357-05.

Hlavní název: **Svatováclavská stráž**

Autor: **V. Mlejnek**

Názvy článků: **NA CESTU, Ohlas Zborova u studentstva, Svatováclavský prapor legionářům,
Slovo k hraničářům**

Stránky: **[1], 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8**